

Kněžská služba otce Pia z Pietrelciny

Polská spisovatelka Maria Winowska napsala knihu, nazvanou *Pravdivá tvář otce Pia* (*Prawdziwe oblicze Ojca Pio*), v níž říká: „V církevních análech je otec Pio prvním stigmatizovaným knězem, avšak především knězem a milost v něm byla především milostí kněžskou.“

Je to pravdivé konstatování. Během svého dlouhého kněžského života (58 let) je otec Pio především knězem. Kněžskou službu naplňuje ve třech směrech: slavení mše svaté, vykonávání svátosti smíření, duchovní vedení.

Nyní podrobme tyto tři oblasti rozboru.

I. Slavení mše svaté

1. Kněžské svěcení (10. srpna roku 1910)

Sbírka dopisů otce Pia začíná vyjevením autorovy touhy: co nejrychleji být vysvěcen na kněze, třeba i s dispensem kvůli věku.

22. ledna roku 1910 psal ctihodný otec Pio svému provinciálovi a duchovnímu vůdci, o. Benedettovi: „Mnoho osob, kterým, jak věřím, jsou známa poslední rozhodnutí Apoštolského stolce, mne ujistilo, že kdybyste, otče, požádal o dispens pro mé svěcení a obeznámil s mým aktuálním zdravotním stavem, bylo by vám vyhověno. Jestli tedy, otče, závisí vše na Vás, nepřikazujte mi, prosím, čekat na ten den! A tak, jestli Nejvyšší Bůh ve svém milosrdenství rozhodl odpustit utrpením mého těla, zkrácením mého pozemského vyhnanství, zemřu velmi potěšen, jak doufám, neboť zde na zemi již po ničem víc netoužím.“

Podle kanonického práva, je pro kněžské svěcení požadováno dovršení čtyřadvaceti let; když bratr Pio psal citovaný dopis, měl kolem třidvaceti let, a proto byl nutný dispens, udělený příslušným úřadem.

Dispens byl udělen Kongregací pro řeholníky 1. července roku 1910 a 10. srpna byl bratr Pio v kapli kanovníků benvenetské katedrály vysvěcen vložení rukou Paola Schinosiho, titulárního biskupa Marcianopolis. Bylo to ve středu. Během posvátného obřadu byla přítomna matka, bratr Michele, strýc Angelantonio Scocca a prelát z Pietrelciny, pater Salvatore Pannullo. Otec byl v té době ve Spojených státech amerických.

Následující neděli 14. srpna sloužil otec Pio ve své rodné obci, v hlavním kostele Panny Marie andělské první slavnostní mši svatou. Slavnostní řeč přednesl o. Agostino, jeho duchovní vůdce, který, když pojednal o třech pilířích kněžského poslání, jimiž jsou kázání, celebrace a zpověď, obrátil se na novokněze a těmito prorockými slovy zakončil: „Nemáš pevné zdraví, nemůžeš být kazatelem. Proto ti přeji, abys' byl velkým zpovědníkem.“

Než půjdeme dál, musíme si položit otázku: co pro otce Pia znamenalo kněžské svěcení? V nahlédnutí do duše otce Pia a odhadnutí jeho pocitů nám pomáhají dvě svědectví.

9. srpna 1912, dva roky po šťastném dni svátku svatého Vavřince roku 1910 napsal otcí Agostinovi: „Kam se ubírá má mysl během psaní? K pěknému dni mého svěcení. Zítřejší den,

svátek svatého Vavřince, je také dnem mého svátku. Začal jsem znovu prožívat radost onoho pro mne svatého dne. Již od dnešního rána jsem se začal opájet rájem... A jaké to bude až se jím budeme opájet věčně? Přirovnávám pokoj srdce, který jsem pocítil onoho dne, k pokoji, který jsem začal pocíťovat včerejšího večera a nenacházím v něm nic odlišného. Den svatého Vavřince byl dnem, v němž jsem spatřil své srdce nejvíce rozničené láskou k Ježíši. Jak jsem byl šťastný, jak jsem se onoho dne radoval!“

Druhým svědectvím je myšlenka, kterou otec Pio napsal na rubovou stranu svého primičního obrázku; zní takto: „O Rex, dona mihi animam meam pro qua rogo et populum meum pro quo obsecro [Králi, daruj mi svou duši, za niž prosím, a můj lid o nějž tě žádám] (Est 7,3). Památka mé první mše. Ježíši / můj dechu i můj životě/ Dnes, kdy s chvěním Tě / pozvedám / V tajemství lásky/ S Tebou ať jsem pro svět/ Cestou, Pravdou, Životem/ A pro Tebe svatým knězem/ dokonalou obětí. Otec Pio, kapucín.“

2. Pobyť v Pietrelcině (1910 — 1916)

Pro špatný zdravotní stav zůstal otec Pio od roku 1910 až do února 1916 v rodné Pietrelcině, kde pomáhal faráři v kněžské službě. Jeho mše svatá začala rychle přitahovat pozornost místních pro zápal a zbožnost, s jakou ji sloužil. Zároveň ji obyvatelé Pietrelciny považovali za dost dlouhou; museli chodit na pole a nemohli trávit mnoho času v kostele. Postěžovali si faráři a ten pak o. Benedettovi, který do Pietrelciny často přijížděl, aby se informoval o zdraví svého duchovního syna. O. Benedetto dal páteru Salvatoru Panunzimu následující radu: „Když se vám bude zdát, že otec Pio u oltáře příliš otálí, přivolejte ho myslí.“

Rada byla účinná. Následujícího rána, když otec Pio bez hnutí setrval u oltáře v extatickém unesení, přikázal mu farář v duchu z hloubi kostela, aby pokračoval v celebraci. Otec Pio se probral z hlubokého soustředění a dál sloužil mši svatou. To se opakovalo i následující rána. Lidé z Pietrelciny byli otci Piovi nakloněni: Když šel po cestě, lidé se stavěli do dveří, aby ho pozdravili; všichni ho nazývali: *un santariello nostro* (naš malý světec).

3. Vojenská služba (6. 11. 1915 - 14. 3. 1918)

Od roku 1915 do roku 1918 sloužil otec Pio vlasti a vykonával vojenskou službu, i když byl kvůli zdraví často propouštěn. Jeho jedinou starostí v té době bylo slavení mše svaté a bylo mu velmi líto, když z různých důvodů nemohl svou horoucí touhu uskutečnit. 26. srpna roku 1917 psal z Neapole o. Agostinovi: „Jsem nesmírně smutný z jednoho důvodu, a to jmenovitě proto, že se zde nemůže celebrovat, neboť chybí kaple a ven se nesmí vycházet. Jaký je to smutek bez Ježíše!

Často se utíkal k opravdovým lstem, aby mohl sloužit svatou obětí oltářní.

Konečně 14. března 1918 byl pro oboustranný zápal plic definitivně uznán za neschopného vojenské služby a mohl se tak vrátit do kláštera, kde opět regulérně sloužil mši svatou.

4. San Giovanni Rotondo (1918 - 1922)

Tak jako v Pietrelcině i v San Giovanni Rotondo si věřící povšimli mši, které sloužil otec Pio a začali soutěžit v účasti na nich. Takto to popisuje tehdejší představený, o. Paolino da Casacalenda: „Zástup se stále více rozrůstal a rozléval se po našem klášteře... Kostel byl přeplněn lidmi, kteří bez přestávky chodili, přicházeli, vcházel, odcházeli.“

Otec Pio zpovídal od 5:30 do 11:30 a pak ve 12:00 sloužil mši svatou, při níž byl kostel přeplněn lidmi. Ustálená hodina a velký zástup věřících způsobily, že v srdcích některých otci Piovi nenakloněných osob vyvstala myšlenka, že se za tím skrývají obyčejné lidské důvody: ješitná sebechvála otce Pia a skrytý úmysl bratří propagovat „svatého“. O této skutečnosti bylo informováno Svaté oficiem, které 2. června 1922 vydalo první dekret týkající se Otce Pia.

Zajímá nás zde pouze nařízení týkající se mše svaté. Znělo následovně: „Je přáním nejvelebnějších otců, aby otec Pio nesloužil mši svatou ve stálou hodinu a v pozdní době, ale v jakoukoliv hodinu, nejlépe *summo mane* [časně ráno] a soukromě“.

Aby zachoval poslušnost dekretu Svatého oficia, začal otec Pio vysluhovat eucharistii *summo mane*, nejdříve ve čtyři a později, v pokročilém věku, v pět ráno. Ovšem ani tato neobvyklá - lidově řečeno - nemožná doba věřící neodradila. Vstávali velmi časně a čekali před kostelem až se otevrou dveře, aby rychle vešli dovnitř a pokusili se obsadit první místa blízko oltáře a mohli se tak lépe účastnit mše svaté, která byla skutečným divadlem nadpřirozenosti, a to v každé roční době, v létě v zimě, ať byl sníh nebo mráz, ať fičelo či přšelo.

5. San Giovanni Rotondo (1922 - 1931)

Tento stav věci trval i v následujících letech, 8. června 1923 však došlo k další intervenci Svatého oficia, jež narušila klidný život tichého městečka San Giovanni Rotondo. Dopis adresovaný generálovi kapucínů říkal: „Nechť Vaše Velebnost opětovně otci Piovi potvrdí zákaz sloužit mši svatou veřejně a ve stálou hodinu, a ať ji celebruje ve vnitřní klášterní kapli bez účasti kohokoliv jiného.“

Když nařízení dorazilo do San Giovanni Rotondo, vešlo okamžitě v platnost: ráno 25. června sloužil otec Pio mši soukromě ve vnitřní kapli. Dekret však vyvolal ve společnosti hroznou reakci: 3 000 lidí obklopilo klášter a vyhrožovalo násilnou odplatou. Bylo tedy nutné uvést věci do původního stavu a otec Pio následujícího dne (26. června) opět sloužil mši svatou v kostele.

Tak to bylo několik let, leč v roce 1925 přišlo nové omezení, týkající se otce Pia a jeho celebrace mše svaté. 8. září téhož roku napsal provinciál o. Bernardo da Alpicela ve své dvouměsíční zprávě pro otce generála toto: „Otec Pio slouží mši svatou, když mu to zdraví dovolí, tak jako všichni ostatní, až na něj dojde řada. Nedávno jsem vydal příkaz, aby podle možností sloužil u nějakého bočního oltáře, ne u hlavního, a to proto, aby nepřišel lidem na oči.“

Za onen boční oltář byl zvolen oltář svatého Františka a u něho pak otec Pio vysluhoval eucharistii (mimo období izolace a několika jiných příležitostí) od roku 1926 do roku 1959.

Co se týká mše svaté bylo otci Piovi Svatým oficiem vnuceno další omezení: dobu celebrace musel zkrátit na 30 - 40 minut, s výjimkou rozdávání přijímání, tak jak to „činí zbožní kněží“. Snažil se onomu nařízení, pokud to bylo možné, přizpůsobit, ale činilo mu to veliké obtíže. V roce 1961 takto odpověděl představenému, který mu připomínal směrnice kongregace: „Náš Pán ví, že bych chtěl konat tak, jako všichni ostatní, ale neumím to. V určitých chvílích nejsem schopen pokračovat; cítím, že padám a musím se zastavit.“

Ale jak otec Pio celebroval? Jaký dojem dělal na věřící? Předkládáme pouze jedno svědectví, které pochází z dvouměsíční zprávy z 9. listopadu 1928, podepsané provinciálem o. Bernardem da Alpicella: „Mši svatou slouží spíše rychle a vždy u bočního oltáře. Působí při tom vskutku korektně, soustředěně a se zbožností, což je plně vidět, zvláště na tváři a na vykonávání různých obřadů.“

Nedávno mi jeden slavný advokát říkal: »Stačilo, že jsem viděl, jak Otec Pio slouží mši svatou a pochopil jsem, že kněz je skutečně prostředníkem mezi Bohem a lidmi. Nikdy před tím jsem to nechápal!«

Minulý měsíc, v říjnu, byl v San Giovanni Rotondo také biskup z Alojnele na Kostarice, Antonio Monestel, a jak mi říkal po návratu, velmi na něj zapůsobilo a udivilo ho především to, jak celebruje.“

6. Léta odloučení (1931 — 1933)

Večer 9. června roku 1931 dostal otec Pio dekret zbavující ho plnění jakékoliv služby s výjimkou mše svaté, kterou měl ale sloužit ve vnitřní kapli kláštera, pouze v přítomnosti ministranta.

Nebylo to suspensio a divinis, jak někteří chybně tvrdí, ale dekret odloučení, které ctihodný otec Pio statečně zachovával od 11. června 1931 až do 15. července 1933.

Jak plynul jeho život v tomto období? Ve zkratce můžeme říci toto: více méně dvě hodiny na mši svatou, kterou sloužil ve vnitřní kapli kláštera, modlitba v řádovém chóru trvající až do poledne, s asi hodinovou přestávkou na studium v knihovně, odpoledne ještě modlitba od nešpor až skoro do půlnoci.

Otec Agostino ve svém *Deníku* píše: „Mohl jsem asistovat při mši svaté otce Pia ve vnitřní kapli. Kdo slouží mši, zavírá za sebou dveře tak, aby nemohl nikdo vejít. Takto svědomitě otec zachovává nařízení Svatého officia. Toho rána trvala mše hodinu a třicet pět minut; vzpomínka na živé 25 minut, na zemřelé 15 minut. Po přijetí Chleba trvala téměř 20 minut. Bylo mi řečeno, že mše trvá vždy více méně stejně dlouho. Během mše plakal a bylo vidět, že je proměněný...“

Z procesní dokumentace získáváme následující informace: na Boží hod vánoční roku 1931 sloužil otec Pio tři mše svaté, při nich zůstal u oltáře kolem čtyř hodin, zatímco na Boží hod vánoční roku 1932 setrval u oltáře více jak pět hodin; jeho život mohl být zván „životem skutečně odloučeným“, neboť ho trávil mezi chórem a celou, aniž by vycházel třeba jen „na minutu do zahrady, aby načerpal trochu vzduchu“.

7. Léta po odloučení (1933 — 1959)

16. července roku 1933 se otec Pio za přítomnosti vzrušených věřících vrátil k veřejnému sloužení mše svaté v klášterním kostele.

Začíná období klidu, během něhož se ctihodný Otec mohl svobodně věnovat naplňování své kněžské služby.

Zpráva o „osvobození“ otce se rychle rozšířila a do San Giovanni Rotondo začaly znovu přicházet davy a spolu s nimi i důležité osobnosti náboženského, politického i kulturního světa, aby vzdali úctu pokornému bratříčkovi z Gargana.

Byly dvě věci, které věřící přitahovaly: zpověď a mše svatá. Mše otce Pia se stala příslovečnou; sloužena podle nařízení Svatého officia, *summo mane*, ve čtyři ráno, představovala moment setkání, který si nikdo z věřících nechtěl nechat ujít. Doslova otřásla životním během otce Pia i zbožných křesťanů, upoutala pozornost světa a ovlivnila dokonce jízdny řady autobusů a provozní dobu hotelů. Všichni byli přesvědčeni, že mše svatá otce Pia byla tak výjimečnou událostí, že bylo třeba ji považovat za neopakovatelnou.

Druhá světová válka (1939 - 1945) byla obdobím, kdy nepřicházelo mnoho věřících, hned po složení zbraní se však vrátili, a to ještě v hojnějším počtu. Vojáci všech národností a poutníci ze všech stran Itálie i světa přijížděli, aby se účastnili mše Otce Pia.

Na počátku padesátých let byly zástupy věřících tak početné, že je starý kostelík ze šestnáctého století nebyl schopen pojmut. Proto byla tehdy přijata dvě rozhodnutí: otec Pio měl celebrovat před kostelem a zároveň byla zahájena stavba nového velkého chrámu.

Ctihodný Otec poprvé sloužil mši svatou pod širým nebem, na prostranství před kostelem, 6. června roku 1954. Tato iniciativa byla věřícími mile přijata, mohla být ale realizovaná pouze v létě, takže problém zůstal vlastně nevyřešen.

2. července 1956 byl položen základní kámen nového kostela, jehož stavba trvala tři roky. 2. července 1959 byl kostel posvěcen a otec Pio v něm začal sloužit mši svatou.

8. Poslední roky života (1959 — 1968)

Během posledních devíti let svého života Otec Pio, pokud mu to dovolilo zdraví, vysluhoval eucharistii v novém kostele, vždy za účasti velkého počtu věřících, bez ohledu na roční dobu. Je třeba zde podtrhnout dvě skutečnosti.

17. února roku 1965 dostal ctihodný otec dispens, aby mohl nadále při celebraci mše svaté používat latinu. Tuto skutečnost někteří autoři, zvláště novináři, nesprávně interpretovali jako projev nechuti otce Pia vůči II. vatikánskému koncilu a liturgickým reformám, které přinášel. Bylo to vskutku nepravdivé, neboť ctihodný otec zachovával poslušnost nařízením církevní hierarchie, vůči níž měl vždy respekt a úctu. Používání latiny při celebraci mše svaté bylo odůvodněno jeho zdravotním stavem a problémy se zrakem. Místní představený o. Carmelo da San Giovanni Rotondo žádal o dispens přímo u Svatého oficia, které mu jej ochotně udělilo.

Druhá skutečnost je následující: od 29. března roku 1968 začal otec Pio k přemístění se z cely do kostela používat invalidní vozík. Z toho vyplývá, že sloužil mši svatou vsedě, tváří k věřícím. Tímto způsobem v něm mohli věřící snáze obdivovat obět', která se právě pomalu naplňovala na oltáři.

Za těchto podmínek, zpívaje, odsloužil 22. září roku 1968 poslední mši svatou.

V klášterní Kronice čteme: „22. září - setkání Modlitebních skupin“

V historii kláštera v San Giovanni Rotondo je jen málo dní, jenž mohou být přirovnány tomu, který jsme prožili dnes, a který zůstane v paměti všech jako historický. Byl to den spíše neopakovatelný, než zvláštní, plný emocí a zaujetí, den, který plynul v následujícím pořadí:

5:00 - slavnostní mše svatá otce Pia

Otec Pio chtěl sloužit klidnou mši jako každého rána. Otec kvardián však musel použít jemného nátlaku, aby ho přiměl k celebraci slavnostní zpívané mše svaté pro Modlitební skupiny, shromážděné na setkání. Otec Pio byl poslušný. Když se kostel otevřel, doslova moře lidí zaplavilo všechny tři dolní lodě i ochoz: nebyl volný ani koutek a mnoho lidí ještě zůstalo venku na kostelním nádvoří. Otec Pio unaveným a těžkým krokem, doprovázen o. Pellegrinem da Sant'Elia a Pianisi, zašel do zákristie a po běžné přípravě oblékl svatá roucha: pak se v doprovodu o. Onorata da San Giovanni Rotondo a o. Valentina da San Giovanni Rotondo (diákon a subdiakon) vydal k oltáři, aby sloužil mši svatou. Zástup, když ho uviděl, začal se tak hlučně radovat, že dalo dost práce navodit ticho a klid. Ženský sbor pod vedením o. kvardiána zazpíval Missa Jucunda pro tři hlasy, z díla F. Vittadiniho, a některá další díla liturgické hudby. Mše proběhla s obvyklou vznešeností a zbožností; na konci se pak ozýval nadšený a nekončící potlesk spolu s upřímnými výkřiky: „Ať žije otec Pio! Otče, vše nej lepší!“ Otce pozdravili, a on se mezi tím vrátil do zákristie. Před tím však, když vstal z křesla a chtěl sestoupit ze stupňů oltáře obráceného k lidem, se otec Pio zachvěl a naklonil se jakoby měl spadnout. Ti, kteří ho doprovázeli, především bratr Guglielmo Bili, rychle přispěchal s pomocí a s ostatními ho podpírali, posadili na invalidní vozík a doprovodili do zákristie. Slabý a ve tváři bledý, jakoby nepřítomný a ztracený, požehnal otec zástup, který se tlačil při bočním zábradlí a upřímně a starostlivě opakoval: „Děti moje, děti moje!“ Po díkůvzdání, když prošel kolem mnoha mužů a kněží, shromážděných v zákristii, chtěl jít zpovídat ženy, ale musel se výtahem vrátit zpět do pokoje. Jakoby nebyl sám sebou; bledý ve tváři, chvějící se a fyzicky vyčerpaný, se studenýma rukama, díval se na všechny téměř nepřítomným pohledem, vzdáleným od všeho, co se kolem něj dělo. A tak to bylo celý den...

10:30 - Otec Pio žehná zástupu, shromážděnému na kostelním nádvoří

Modlitební skupiny se shromáždily na kostelním nádvoří, před pódiem, aby vyslechly oficiální přednášky během setkání. Na konec - kolem poledne bylo naplánováno požehnaní a otcovské pozdravení otce Pia. Ten se však téměř neočekávaně vyklonil z okna řádového chóru při zahájení setkání a zástup požehnal a pozdravil. Těžko popsat radost, vzrušení, potlesky, výkřiky „Vivat!“, mávání rukama a kapesníčky, jaké vyvolalo otcovo pozdravení. Obrovský zástup zde shromážděný,

v němž byli i účastníci ze zahraničí, opět projevil své pocity a synovskou náklonnost. Otec Pio chtěl své děti pozdravit dříve, ještě před tím, než si půjde na chvíli odpočinout, neboť se cítil unavený. Objevil se v okně, ze kterého nevyhlížel již více jak dva roky. Bledý, mával bílým kapesníčkem a rukou žehnal. Byl jako zjevení, vidění z jiného světa; potom se otec, podpírán a přidržován, vzdálil do svého pokoje. O několik hodin později, ve 2:30 23. září roku 1968, za opakování nejsladšího jména Ježíše a Marie, odevzdal Otec Pio svou krásnou duši Bohu.

9. Mše Otce Pia

Na závěr tohoto krátkého seznámení s problematikou, která nás zajímá, musíme položit otázku: co znamená mše svatá otce Pia pro věřící a čím byla pro něj samotného?

A . Pro věřící

Abychom mohli odpovědět na první otázku, museli bychom vyslechnout svědectví všech, kteří se účastnili mše, celebrowané otce Piem. Ale protože to není možné, omezil jsem se na uvedení pouze dvou: jedno pochází od laika (novináře), druhé od jistého kněze (kapucína).

15. dubna roku 1949 vyšel v deníku *Il domani d' Italia* článek Ettore Bernabeiho s názvem *Mše otce Pia*. Zde je výmluvný úryvek: „Pomalou se přiblížil k oltáři a s tváří nakloněnou nad kalichem zahájil oběť Kristova Těla a Krve. Sundal si do poloviny ustřížené černé rukavice, které zakrývaly rány na ruce, a rozpřahuje ruce v horlivé prosbě *Orate fratres*, ukázal červeň čerstvé krve, zářící v mihotavém světle svící. Modlilo se s ním, aniž by byla pocíťována tíha těla i světa, či snad nejbolestivější trápení: modlilo se s nevýslovnou bolestí oběti Kříže. Toho červnového rána otec Pio, tak jako již 30 let, neprováděl rituál, ale zakoušel na těle utrpení lidstva, v duši prožíval trest za všechny lidské hříchy. Od konsekrace k přijímání po jeho voskové pleti splývaly až do kalicha veliké slzy.

Po přijetí svatého přijímání se jeho tělo zdálo být rozjitřené přívalem vzlykání.

Když otec Pio odcházel do zákristie, neuvědomoval jsem si, že uplynuly téměř dvě hodiny. Všichni, kdo se mnou byli v malém kostele Panny Marie Laskavé, ho doprovázeli při výstupu na Kalvárii a zůstali pod Křížem, utvrzující se znovu ve víře a naději.

Otec Pio prokázal lidským duším i tělům mnoho zázraků Prozřetelnosti, jak o tom ve svém díle *Otec Pio z Pietrelciny* (vydalo Ramos v Genui) hovoří Pura Delfino Sessa. Ze všech je pro mne ale největší zázrak mše.“

6. května roku 1972 přednesl kapucín o. Vincenzo Frezza, v San Giovanni Rotondo přednášku na téma *Kněžství a Eucharistie u Otce Pia*. Z přednášky můžeme vyčíst následující slova: „Ona mše! Pamatujeme ho (zvláště rád na něj vzpomínám ve starém kostelíku, kde bylo vše prosté a otevřené dokořán jako v Betlémě a na Kalvárii), kráječícího skromně a v soustředění, přesto však čelícího obtížím, jež byly spojeny s procházením mezi namačkanými lidmi, kteří neochotně ustupovali. Jeho tvář byla prosta výrazu slávy nebo nějaké nadpřirozené moci, ale spíše prozrazovala jistou formu bolesti. Pomalý v pohybech, přirozený v gestech, klidný při čtení; ve všem ale byla přítomná nepředstíraná důstojnost, vědomí bez pocitu vlastní důležitosti, přísnost bez tvrdosti. Nebylo možné se pohledem na něj unavit: tajemství utrpení pro něj bylo příznačné, zdál se být zdravým právě pro celebraci.

Když pozvedal kalich a patenu, rukávy se trochu shrnuly a odkryly rány na ruce: na ně se soustředil vzrušený pohled přítomných a náhle se všichni cítili ubozí a bídní a zároveň žasli nad obětí, kterou zraněné ruce předkládaly komusi nadlidskému.

Po konsekraci a po pozdvihování bylo na jeho tváři vidět něco neobvyklého. Lidé říkali: »Vypadá jako Ježíš«. A všichni byli pozornější, živější, opravdovější, lehčí, jakoby vyobcovaní z tohoto světa a pohroužení do kontemplace světa, který neviděli. A kdo by mohl zapomenout na onen hlasitý výkřik: »Domine, non sum dignus«? Pravou rukou se bil v prsa, a úderby byly tak silné, že uváděly v údiv; nebylo možné uvěřit, že ty zraněné ruce byly tolik silné, a že zraněná hrud' mohla tak tvrdě a

silné údery vydržet. Během přijímání zástup tajil dech: Boží Ukřižovaný se spojoval s ubohým bratrem, také ukřižovaným.

Tak mnoho spěchu bylo v přicházení na onu mši, že lidé vstávali ještě v noci, a po té, co si doma udělali pohodlí, jakoby se jim nechtělo. A později... nebyl vidět nikdo, kdo by odcházel! Zdálo se, že mše duše usmířovala, dovolovala zapomenout na zlo, dávala pocítit radost z přebývání s bratry a poutníky i to, že život má cenu, neboť každého dne se lze obnovovat v přebohaté Ježíšově lásce.“

Slavení mše svaté bylo nejúčinnějším prostředkem kněžského apoštolátu otce Pia. Největší a nejvýznamnější obrácení se odehrála právě během přinášení oběti na oltáři. Ale co znamenala mše svatá pro samotného otce Pia?

B . Pro otce Pia

Otec Pio byl na kněze vysvěcen, jak již bylo dříve zmíněno, 10. srpna roku 1910. Od toho dne učinil ze mše svaté srdce svého kněžství, „zdroj i štít, základ i centrum celého svého života i celého svého díla“.

Všechny největší mystické fenomény se udály během slavení mše svaté nebo s ní byly spojené. **Sjednocení srdcí** se odehrálo ráno 16. dubna roku 1912, „po skončení mše, během díkůvzdání“. **K substanciálnímu doteku a zajetí ducha** došlo během obětování při mši svaté, sloužené na Boží tělo 30. května roku 1918. **Stigmatizace** se udála ráno 20. září roku 1918 během díkůvzdání po mši.

Svátost oltářní byla skutečně srdcem i zdrojem jeho spirituality, celého života i celého díla. Odtud jeho způsob slavení, jediný a neopakovatelný, který přitahoval pozornost tisíců a milionů věřících.

Ale co se dělo během slavení mše svaté? Jednoduchými a prostými slovy se dá říci, že když byl Otec Pio u oltáře, hluboce se účastnil Kristova utrpení.

Ve výborné knize *Padre Pio visto dall'interno*, jejímž autorem je o. Giovanni da Baggio, nacházíme následující dialog:

„Ptám se ještě [ptá se o. Giovanni]:

- Během mše zakoušíš muka intenzivněji? - Hlavou dává na srozuměnou, že ano.
- Prožíváš celé Kristovo utrpení? Dává si hlavu do dlaní, lokty se opírá o lavici a s výrazem hluboce duchovní bolestné koncentrace říká: Ach! Kdybych věděl!
- Čím tedy pro tebe mše je? - Říká ti o tom oltář: stačí myslet na to, co se děje na oltáři.“
Na oltáři se posvátně obnovuje Ježíšova oběť.

Všichni byli přesvědčeni, že otec Pio byl obrazem Ukřižovaného Ježíše, a že se intenzivněji účastní na mukách Spasitele právě během mše svaté. Toto potvrzuje i dokumentace shromážděná historickou komisí. Chtěl bych zde uvést výpověď jednoho z biskupů, Antonia Valbonesi, který v dopise z 21. října roku 1922, adresovaném právě otci Piovi píše: „Vidím, že Ježíš Vás učiní ještě více podobným sobě, **rozšíří Vaše srdce, aby do něj mohl vlít více svého utrpení a připodobnit ho tak více srdci svému**. Zdá se mi, že vidím, opakuji, že Vás chce Ježíš, jak jsem již řekl, skrze bolest přivést k tomu, abyste se stal jeho žijící kopií. Copak Vás již On viditelně nepřetvořil ke svému obrazu otištěním svých svatých stigmat? Ale tomu, co je vně musí odpovídat i to, co je uvnitř, a díla Ježíšova jsou dokonalá, nezastavují se v polovině. Ježíš nyní opracovává nitro svého Pia, srdce, duši a je přirozenou věcí, že slyšíte údery božského kladiva a dláta, Ježíš však je spokojen, když vidí, jak se pod vlivem oněch úderů pomalu rýsuje Jeho vlastní podoba. Já se budu velmi, velmi za svého Pia modlit, aby Ježíš splnil ten úkol co možná nejrychleji a s maximálně jemnou dokonalostí, aby se můj Pio stal velkým světcem, nejdokonalejším obrazem Ježíše, jaký kdy bylo možno vůbec spatřit.“

Onen obraz se uskutečňoval především během celebrace mše svaté.

Zakončeme tyto krátké úvahy slovy dvou papežů. Pavel VI. prostými slovy řekl: „Otec Pio sloužil mši pokorně.“

Jan Pavel II. 23. května roku 1987 v chrámu Panny Marie Laskavé v San Giovanni Rotondo vyslovil tato slova: „Kdo by nevzpomínal na zápal s jakým otec Pio prožíval při mši svaté Kristovo utrpení? Odtud úcta jakou měl ke mši svaté - která jím byla nazývána *mysterium tremendum* - jako ke konečnému prvku spasení a posvěcení člověka skrze účast na Kristově utrpení. »Ve mši svaté je - říkal - celá kalvárie.« Mše pro něj byla »zdrojem i štítem«, základem a centrem celého jeho života i celého jeho díla.“

Anglický spisovatel Graham Green napsal, že nikdy nezapomene na dvě mše: jednu, která byla sloužena papežem v Římě, pod kupolí chrámu sv. Petra a druhou, která byla celebrována v půl šesté ráno při bočním oltáři malého kapucínského kláštera v San Giovanni Rotondo, v chudé středozemní provincii Apulie : Hostie byla pozvednuta rukama otce Pia.

Celebrace se stala prvkem, který otec Pia charakterizoval: **mše Otce Pia!** Dalo by se říci, že otec Pio byl vším ve mši! Mše byla vším pro Otce Pia!

II. Konání svátosti smíření

Celý kněžský život otce Pia se odehrává mezi dvěma jasnými póly, mezi oltářem a zpovědnicí a pro ty, kteří by chtěli stigmatika z Gargana potkat, jiná místa nejsou. Otec Pio je buď u oltáře, kde spolu s Ježíšem přináší oběť nebeskému Otcí, nebo je ve zpovědnici jako služebník a šafář Božího odpuštění pro hříšné bratry.

Oběť mše svaté a svátost Božího milosrdenství jsou hlavními prvky celého, velmi plodného kněžského poslání otce Pia.

Po pojednání o slavení mše svaté se nyní obrátíme ke konání svátosti smíření.

Podívejme se nejdříve na výzvu nebo povolání otce Pia ke kněžské službě zpovědníka. Potom načrtne historický profil zpovědní služby, kterou plnil ctihodný otec. Na konec se pokusíme představit poselství, jež nám předává hrdinně naplňovaná zpovědní služba, vykonávaná otcem Piem více než půl století.

1 . Povolání otce Pia ke svátosti pokání

Otec Pio od prvních měsíců svého kněžského života projevoval zvláštní povolání ke zpovědní službě. Avšak od počátku byly tomuto povolání, které měl spolu se mší svatou učinit smyslem svého života, kladeny překážky.

V korespondenci otce Pia se nalézají osmnáct dopisů z období dvou let (duben 1911 - duben 1913), které obsahují naléhavé prosby o udělení dovolení zpovídat, adresované o. Benedettovi da San Marco in Lamis. Odpovědi pak obsahují rozhodná a různě zdůvodněná odmítnutí.

Na počátku chce otec Pio vyžádat povolení zpovídat muže, a to na období zahrnující pouze velikonoční příkázání, k čemuž ho vede milosrdenství. Farář nemaje pochybnosti o udělení povolení, informoval o tom již dříve věřící.

O. Benedetto nejdříve mlčí, později svému žákovi, ztrápenému absencí jakékoli odpovědi vysvětluje důvod, proč takto postupoval: „Nemysli na dovolení moci zpovídat, domnívám se totiž, že by jistě bylo škodlivé pro tvé tělesné zdraví a možná dokonce i pro klid duše.“ Kromě toho nebyl provinciál, o. Benedetto, přesvědčen o nutných znalostech svého žáka, aby ho zplnomocnil ke zpovídání.

Když otec Pio píše o. Agostinovi a informuje ho o návštěvě benvenetského arcibiskupa, říká: „Pochopíte, že jsme všichni byli zaneprázdněni zpověďmi a výukou větších dětí, abychom je dobře připravili na přijetí svátosti biřmování.“ Počítá-li se otec Pio mezi zpovědníky, je jasné, že nakonec nutné povolení, o něž mnohokrát a neustále žádal, dostal. Tímto končí zmínka o povolání otce Pia ke službě ve zpovědnici.

Dříve než budeme pokračovat, učinme několik poznámek týkajících se tohoto životního období otce Pia, které stojí na počátku téměř 55 let hrdinně strávených ve zpovědnici.

Skutečná Boží povolání ke statečnému poslání se na počátku musí střetnout s lidskými překážkami, zdánlivě nepřekonatelnými. Také povolání otce Pia do zpovědnice není výjimkou z tohoto pravidla.

Otec Pio se vůči mnohonásobným zamítnutím četných proseb zachoval bezúhonně, jako skutečný řeholník a opravdový světec. Nemohl souhlasit s odůvodněním svého provinčního představeného, protože dobře věděl, že objektivně nemá jakoukoliv oporu, přesto sklání hlavu a je poslušný.

Důvody, které ho nutily k neustálým žádostem o povolení zpovídat, byly jasně nadpřirozené: milosrdenství pro bratry a tajemný hlas, jenž slyšel v srdci. Milosrdenství pro bratry bude hlavním důvodem jeho hrdinného oddání se službě ve zpovědnici. Tajemný hlas je Boží milostí, která v tichu, leč účinně působí v jeho duši a připravuje ji ke statečnému boji během dlouhého kněžského života, který strávil u oltáře a ve zpovědnici.

Přestože povšechně a velmi zběžně, chceme z tohoto života nahlédnout to, co se týká služby zpovědi.

2. Služba zpovědníka v životě otce Pia.

K návratu z rodného domu do kláštera přiměla otce Pia svatá duše, Raffaelina, žena ze šlechtické rodiny Cerase z Foggie. Když cítila blížící se smrt, předložila Raffaelina o. Agostinovi touhu poznat otce Pia a dodala: „Otče, přiveďte ho zpět do kláštera a nechte zpovídat, bude to dělat velmi dobře.“ Slova paní Cerase se ukázala jako prorocká.

Po návratu do kláštera, 17. února roku 1916, zahajuje otec Pio svůj dlouhý život apoštolátu a utrpení ve zpovědnici. První kajícínicí byla jeho svatá duchovní dcera, kterou dva roky vedl prostřednictvím dopisů. K této duši se však velmi rychle připojily další, pocházející z Foggie, kde otec Pio právě přebýval, a také ze sousedních obcí.

23. srpna roku 1916, po téměř šesti měsících ve Foggii, píše o. Agostinovi a svěřuje se mu: „Jestliže neposílám dost často zprávy, neobviňujte mne z toho, otče, a vězte, že to nezávisí na mé vůli. Víte vše. Co víc, musíte vědět, že mi nezbývá ani chvilka navíc: připadlo mi na starost množství duší, jež touží po Ježíši, až se chytám za hlavu.“

Když přijel dočasně 28. července roku 1916 poprvé do San Giovanni Rotondo a pak 4. září na stálo, pokračuje ve své kněžské službě dvěma směry: doprovází mládež z malého semináře a věnuje se duchovnímu vedení rozhovorem ve zpovědnici i prostřednictvím dopisů; nadále vykonává službu duchovního vůdce a zpovědníka.

V letech 1916 - 1918 zcela jistě nebyl ještě takový nápor lidí, jako v letech následujících, ale i tak byl otec Pio tolik zaneprázdněn vedením duší, které se k němu utíkaly, že neměl ani čas na pravidelnou korespondenci s vlastními duchovními vůdci.

Situace se stala ještě obtížnější poté, co byl poznamenán stigmaty (20. září roku 1918). Několik měsíců o zázraku stigmat věděl jen velmi úzký okruh lidí, leč pozvolna se informace stala veřejně známou v Itálii i za hranicemi.

V prvních měsících roku 1919, zvláště od března, začaly z blízkých obcí přicházet skupiny lidí, později - od května, byl klášter prakticky obležen. Očití svědkové hovoří o stovkách i tisících lidí, kteří přicházeli do San Giovanni Rotondo.

Poslechněme si však samotného otce Pia. V krátkém dopise, napsaném 3. června roku 1919 o. Benedettovi, píše: „Můj nejdražší otče, ať Vám Ježíš žehná a posílí Vás! Nemám volnou ani minutu, všechen čas je určen k osvobození bratří ze satanských pout. Nechť je za to Bůh pochválen. Proto Vás prosím, odvolávejte se na milosrdenství, abyste si spolu s jinými nedělali starosti, neboť největším milosrdenstvím je vyrvání duší satanovi, který je uchvátil, a jejich získání pro Ježíše. A právě to neúnavně činím ve dne i v noci... Přichází nespočet osob všech tříd obou

pohlaví jenom proto, aby se vyzpovídaly, a o to jsem žádán. Jsou nádherná obrácení. Ať se tedy všichni uklidní a spokojí se s mou modlitbou, v níž na ně před Ježíšem neustále pamatuji.“

Toho června roku 1919 přicházelo do San Giovanni Rotondo ke zpovědi tolik duší, že otec Pio musel žádat o pomoc i jiné zpovědníky. Takto psal o. Agostinovi a prosil ho: „Žádejte o provinciála, aby poslal mnoho dělníků na vinici Páně, neboť je skutečnou krutostí a týráním vracet každý den stovky, a dokonce tisíce duší, které přijely ze vzdálených míst, jen aby se očistily z vlastních hříchů, a to proto, že chybí kněží zpovědníci.“

S postupem času se pro ubohého otce Pia stal život téměř nesnesitelný. 6. listopadu roku 1919 psal o. Benedettovi: „Odbíjí půlnoc, vysílen nadměrnou prací, vykonanou během celého dne, беру do ruky pero, abych vám napsal něco z mé duše.“

O deset dní později (16. listopadu roku 1919) také o. Benedettovi: „Má práce je vždy nepřetržitá a velmi svědomitá. Je už jedna po půlnoci, když vám píši těchto pár slov. To je již devatenáct hodin práce bez jakéhokoliv odpočinku.“

Takový život, poznamenaný zpovědí, vedením duší a doprovázením mladších bratrů, vedl otec Pio 11 let, od roku 1919 do roku 1931.

V posledním roce se však přihodilo něco nového. Tak jako se zlato čistí ohněm, tak i duše, zvláště duše svaté, musí být očištěny skrze umrtvování v ohni utrpení. Delší dobu přicházely k Apoštolskému stolci zprávy, jež nebyly otcovi Piovovi příliš nakloněné, a to od osob, které s ním mnoho nesympatizovaly. Krom toho jisté společenské vzrušení, jehož příčinou byly alarmující hlasy o přeložení otce Pia ze San Giovanni Rotondo, zasadilo poslední ránu.

Večer 9. června roku 1931 přišel do San Giovanni Rotondo, k rukám otce Pia, zákaz vykonávání jakékoliv kněžské služby, s výjimkou mše svaté, kterou měl sloužit ve vnitřní klášterní kapli za přítomnosti pouze jediného přísluhujícího. Začalo tak období odloučenosti (1931 - 1933), o kterém jsme již pojednali.

Daleko od duší, které vedl cestou dokonalosti, daleko od duší, které se k němu utíkaly, aby se vyzpovídaly, daleko od jakékoliv formy kněžské služby, bylo jeho apoštolské srdce přeplněno bolestí.

O. Agostinovi, který často přijížděl do San Giovanni Rotondo, aby ho potěšil a vybídl k obětování všeho utrpení Pánu pro dobro duší, odpověděl: „Právě pro dobro duší prožívám bolesti zkoušek.“

Láska k bratřím, která ho nutila, aby neustále žádal o povolení ke zpovídání, láska k bratřím, která mu přikazovala ujmout se nadlidské práce ve zpovědích a duchovním vedení, právě ta láska mu nyní způsobovala utrpení, neboť byl vzdálen od bratří.

Tvrdá zkouška však musela skončit. 16. července roku 1933 se Otec Pio vrátil k veřejnému vysluhování eucharistie v kostele. Ovšem ještě několik měsíců mu nebyl povolen kontakt s bratry ve zpovědnici a duchovním vedení.

Konečně 25. března roku 1934 - na květnou neděli mohl začít zpovídat, nejdříve muže a od 12. května také ženy. A tak se vrátil ke kněžské službě apoštola a mučedníka, kterou měl nepřetržitě a statečně plnit až do smrti.

Jak šel čas, zástup lidí u jeho zpovědnice narůstal a příliv duší překročil stav z dvacátých let. Když tehdejší arcibiskup Manfredonie, Andrea Cesaro, navštívil *ad limina* papeže Pia XI., byla mu položena otázka: „Co dělá váš otec Pio?“ „Vaše svatosti, otec Pio snímá hříchy světa. Zpovídá od rána do večera.“

Po II. světové válce nabývaly tlačenice kolem zpovědnice otce Pia obrovských rozměrů. Aby bylo možné velký zástup mužů i žen, kteří se chtěli u otce Pia vyzpovídat, zorganizovat, přistoupilo se k systému rezervace, jenž trval až do otcovy smrti. Věřící, aby se mohli u otce Pia vyzpovídat, čekali až na ně přijde řada patnáct a někdy i více dní. V posledních letech svého života byl otec do zpovědnice, podpírán bratry, přinášén.

Ke konci roku 1967 byl záměr shrnout počet zpovědí, které otec Pio vyslechl.

V klášterní kronice čteme: „V těchto dnech otcové, kteří zodpovídají za rezervaci zpovědí, tedy ctihodný o. Paolo da Carife pro ženy a ctihodný o. Adriano da San Giovanni Rotondo pro

muže, sečetli počet osob, které se u otce Pia mohly vyzpovídat. Žen bylo kolem 15 000, mužů kolem 10 000. Osoby, kterým se podaří vyzpovídat, jsou jen minimální částí poutníků, kteří do San Giovanni Rotondo přicházejí, z nichž mnoho je kněží, většinou diecézních. Otec Pio každý den zpovídá 35 - 40 žen a 25 - 30 mužů; velká část poutníků se musí spokojit s účastí na ranní mši svatě a s tím, že ho uvidí v ochozu kostela nebo když přichází zpovídat, či když se vrací. V našem kostele bylo v tomto roce podáno 300 000 přijímání a slouženo kolem 12 000 mší svatých.“

A je třeba vzít v úvahu, že jeho působení bylo nyní omezené, zatímco v předchozích letech byl otec Pio přibit celé hodiny ve zpovědnici.

Za předpokladu, že ročně vyzpovídal 15 000 žen a 10 000 mužů, zahrnujeme-li čtyři roky absence povolení a dva roky izolace dostáváme, že otec Pio během 52 let služby vyzpovídal 780 000 žen a 520 000 mužů. Součet nevyniká přesností, ale nepřeháním.

Po jeho smrti *l'Osservatore Romano* napsal: „Do poslední chvíle trpící astmatem a zánětem průdušek, vyčerpaný pokáním, žil otec Pio naplňováním své služby: bylo mu dovoleno sloužit mši vsedě, do zpovědnice přijížděl na invalidním vozíku, neboť se nemohl udržet na nohách, ale nechtěl rezignovat na poslání a závazek každého kněze, šafáře milosti a Božího milosrdenství.“

Otec Pio zemřel po dni práce, odsloužil jako vždy mši svatou, která toho rána, 22. září 1968, byla slavnostní a zpívaná. Když se jako obvykle vydal zpovídat, musel se vrátit: a to byl už konec. Jeho smrti byly přítomné stovky a tisíce přejících duší a duchovních dětí, které přijely z Itálie i ze zahraničí, aby slavily 50 let stigmat a účastnily se mezinárodního setkání Modlitebních skupin. Mnoho z nich se u Otce Pia zpovídalo a pocítilo blahodárný vliv tohoto apoštola a mučedníka zpovědnice.

Po dojití k tomuto bodu se nabízí otázka: co znamená pro otce Pia i pro nás jeho kněžská služba zpovědníka? Nebo jinými slovy: jaké je poselství, které otec Pio vysílá ze zpovědnice, jejímž byl apoštolem i mučedníkem?

Po smrti ctihodného otce otiskla *Gazzetta del Mezzogiorno* z Bari obsáhlý a věrohodný článek *Půl století promlouval k srdci světa*, ve kterém je vzpomínáno na jeho zpovědní službu „[Otec Pio] byl v mnohých ohledech skutečným znamením doby nového křesťanství... důležitým a úspěšným svědkem víry a lásky... příkladným správcem, jenž ze zpovědnice učinil nejvznešenější a přitahující katedrálu.“

Deník však nevysvětluje, co nás otec Pio z oné vznešené a přitahující katedrály naučil. To co nevysvětlila *Gazzetta del Mezzogiorno*, bylo velmi stručně řečeno v *l'Osservatore Romano*. Významný vatikánský list pojednal o poslání otce Pia jako duchovního vůdce a takto hovoří o jeho službě zpovědníka: „Jeho zpovědnice byla tribunálem milosrdenství a rozhodnosti; dokonce i ti, kteří odcházeli bez rozhrěšení, se ve většině toužili vrátit, aby našli pokoj a porozumění, a právě v tom již začínalo nové období jejich duchovního života.“

Zdá se, že *l'Osservatore Romano* postřehl základní body kněžské služby ve zpovědnici, kterou otec Pio vykonával: milosrdenství a rozhodnost. Toto se zdají být základní prvky poslání, které otec Pio jako zpovědník předává všem křesťanům ve století, kdy je svátost pokání zpochybňována.

Tyto dva body si probereme.

3 . Poselství otce Pia zpovědníka

A. Poselství milosrdenství

Je známo, že svátost pokání, tedy zpověď, je svátostí Božího odpuštění a milosrdenství. Proto také každý kněz, který plní službu ve zpovědnici, hlásá odpuštění a milosrdenství Pána a obdařuje jím. Pokud je to pravda, pak je třeba se ptát, v čem spočívá výjimečnost poselství Božího milosrdenství, které dostáváme od otce Pia, zpovědníka?

Podle mne ona výjimečnost nespočívá tolik v poselství milosrdenství jako takovém, ale spíše v osobě od níž toto poselství pochází a ve způsobu jakým je hlášáno. Jinými slovy otec Pio je

stigmatizovaným zpovědníkem, což znamená zpovědníkem, který - když pozvedá ruce, aby kajícímu udělil rozhřešení - ukazuje v ranách ukřižovaného Ježíše počátek i zdroj Božího milosrdenství a odpuštění. Jinak řečeno, je otec Pio viditelným znamením velikonočního mystéria našeho Pána, je opravdovým znamením Krista Spasitele.

Lépe porozumět výše uvedeným konstatováním nám pomáhá scéna z evangelia, hovořící o Zmrtvýchvstalém Kristu, který se zjevuje učedníkům. Píše o tom sv. Jan ve svém evangeliu: „Téhož dne večer - prvního dne po sobotě - když byli učedníci ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš, postavil se uprostřed nich a řekl: „Pokoj vám.“ Když to řekl, ukázal jim ruce a bok. Učedníci se zaradovali, když spatřili Pána. Ježíš jim znovu řekl: „Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.“ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“

Pro svatého Jana Evangelistu odvolání se na Ducha svatého a gesto dechnutí znamenají, že odpuštění hříchů je darem zmrtvýchvstání, návratu k životu a opětovného stvoření. To, že Ježíš ukázal rány na rukou a proboděný bok, nám říká, že onen dar zmrtvýchvstání, návratu k životu a opětovného stvoření, je plodem jeho utrpení a smrti; při odpouštění hříchů spolupůsobí smrt a zmrtvýchvstání Krista.

Až dosud je z početného zástupu správců svátosti pokání otec Pio jediným viditelným znamením, které živě vyjadřuje tajemství utrpení a zmrtvýchvstání Krista. Mystik z Gargana byl ve zpovědnici nepřetržitým Velkým pátkem a nepřetržitou Velikonoční nedělí - v potoku krve a s pozdravením přinášejícím pokoj a zmrtvýchvstání, hlásal a ukazoval zkroušeným hříšníkům Boží milosrdenství a odpuštění.

Výjimečnost poselství Božího milosrdenství, jež hlásal otec Pio jako zpovědník se netýká pouze osoby (správce svátosti, jak by řekli teologové), od níž pochází, ale také způsobu jakým je hlášáno. Pokud chceme tento způsob systematicky popsat, můžeme říci, že poselství Božího milosrdenství otec Pio hlásal z pozice oběti, v každodenním snášení obrovské tíže přijímané z lásky k bratrům. Pokusme se tyto dva pojmy vysvětlit.

Katolická doktrína hlásá, že kněz z moci svého svěcení ztělesňuje Krista a skrze takto přijatou formu svého života má na sebe vzít nejen břemena jiných, ale učinit ze svého života velkorysou oběť, neustálý dar pro spásu bratří. Chce-li být zpovědník dobrým pastýřem a užitečně předávat hříšníkům dobrou zprávu odpuštění a pokoje, musí se - pro dobro svých ovcí - oddat utrpení a smrti, aby tak na svém těle doplnil to, co schází z utrpení Kristova. Otec Pio, který Krista vnímal, to vše pochopil. To je důvodem, proč se od prvních měsíců svého kněžského života daroval jako oběť, a to s velkorysou ochotou, hodnou obdivu.

Tato oběť způsobovala, že duše Otce Pia byla tak rozpálená Boží láskou, že přicházet s pomocí potřebnému bližnímu mu bylo horečnou touhou a tisíckrát by daroval život, jen aby ještě jedna duše vzdala Bohu chválu.

To umožňuje pochopit jeho horlivost ve zpovědní službě. Každé ráno věnuje zpovídání, nemá navíc ani minutu, neodmítá nikoho, všechen čas posvěcuje, aby vyrval duše ze satanových osidel; bez přestávky vykonává tolik práce, že se nemůže zabývat ničím jiným. A to půl století.

To co napsal 1. února roku 1921 o. Benedetti, má cenu konstatování a zároveň programu: „Kdybych tak aspoň jako kdysi mohl nalézt spočinutí v jediné a horoucí touze opustit vyhnanství a spojit se s Ježíšem. Dnes mi to již není dáno. Nechal jsem se závrtně unést životem pro bratry a z toho plyne opájení se a nasycení útrapami, nad nimiž neustále naříkám.“

Zpovědník otec Pio nebyl tak jako mnoho, možná jako většina, kněží, kteří po započtení své řady nedělních zpovědí čekají další týden, aby se v krátké a prchavé chvíli znovu setkali se svými věřícími. Ne, otec Pio učinil ze zpovědnice i oltáře hlavní smysl svého kněžského života.

Papež Pavel VI. 20. ledna roku 1971 promlouvaje ke generálovi řádu kapucínů, který přišel na audienci společně s definitorem, o otci Piovi řekl: „Pohleďte jak byl slavný! Jak velkou světovou klientelu kolem sebe shromáždil! Ale proč? Snad proto, že byl filosofem nebo že byl mudrcem, či snad že disponoval velkými prostředky? Proto, že pokorně sloužil mši svatou, zpovídal

od rána do večera a byl, těžko to lze slovy vyjádřit, poznamenan stigmaty představitelem našeho Pána.“

Mše svatá, zpověď, stigmata: to je skutečná velikost otce Pia a zároveň nejdůležitější prvky celé jeho spirituality.

Zpovídal od rána do večera! Uzavřen mezi čtyřmi stěnami zpovědnice, opřený o ruku nastavoval pravé ucho k naslouchání: a dlouhá řada neštěstí, bolestí a hříchů přicházela do jeho ucha, jeho mysli a do jeho srdce. Když změnil stranu a nastavil k naslouchání ucho levé: dlouhá řada neštěstí, bolestí a hříchů nekončila, ale stále bez lítosti trápila jeho ucho, jeho mysl i jeho srdce. A to hodiny a hodiny, jak říkal papež, „od rána do večera“!

Aby zničil hřích, nezůstával otec Pio na povrchu, ale ponořil se do něj jako Ježíš, vkládaje ho na svá bedra. Proto také mohl jedné ze svých duchovních dcer, která se ho ptala: „Otče jak mnoho trpíte?“, odpovědět: „Kolik může trpět ten, kdo na svá bedra klade celé lidstvo. Modlete se za toho, kdo nosí břemeno všech!... kříž všech!“

Každá zpovědnice (a zvláště ta otce Pia) byla označena názvem **tribunál**. Každá zpovědnice však, a zvláště ta Otce Pia, může být také nazvána **kolébkou**, jež je jako každá kolébka obklopena velkou námahou, neboť každé narození vždy předpokládá bolestné nošení dítěte pod srdcem a porod. Sám Ježíš svá muka přirovnal k bolestem rodící ženy; nemohlo to být jinak ani pro Otce Pia. Nikdy nikdo nebude moci říci, kolik ho stálo narození byt' jen jediné duše. Obvykle svým dětem říkal - „porodil jsem tě s láskou v bolesti“.

Když uděloval rozhřešení, bylo z jeho tváře možné vyčíst lásku i bolest, námahu i radost, smrt a zmrtvýchvstání. „Ego... te...absolvo“ vyslovoval s nepopsatelnou námahou. Proniknut bolestí, vynakládal otec Pio nadlidské úsilí, aby přemohl knížete tohoto světa. A potom, s tváří naplněnou živým světlem, téměř ukazující radost z narození, zmrtvýchvstání, už rychleji pokračoval formulí rozhřešení: „In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti“. Právě takovýmto způsobem otec Pio hlásal a rozdával zkroušeným hříšníkům poselství Božího milosrdenství a odpuštění. Avšak podle vatikánského deníku byla zpovědnice otce Pia nejen tribunálem milosrdenství, ale také tribunálem **rozhodnosti**.

B. Poselství rozhodnosti

Zdá se, že rozhodnost, jejíž zárný příklad nám otec Pio zanechal, by měla být postřehuta ve dvou skutečnostech, které jsou, podle toho co vím, charakteristické a příznačné pro jeho kněžskou službu ve zpovědnici. Za prvé v tom, že otec Pio mnohokrát propouštěl kajícíky bez svátostného rozhřešení, a za druhé v tom, že nikdy nepovolil, aby byl tribunál pokání znesvěcen nevhodně oděnou osobou. Rozeberme tyto dva poslední body.

Otevřeně přiznávám, že na mně působilo a představovalo neřešitelný problém, že otec Pio kajícím často neuděloval rozhřešení. Ptal jsem se: „Ale proč, jak je to možné?... Kde je Boží milosrdenství, jehož měl být otec Pio více než jiní služebníkem a zprostředkovatelem?“ Problém se stával ještě větší v důsledku porovnání, jaké jsem provedl mezi otcem Piem a jinými, stejně učenými a svatými kněžími, jako například o. Leopold Mandič, o němž se čte, že opravdu málokdy, možná dohromady jen pětkrát propustil kajícíky bez svátostného rozhřešení. Chci-li vysvětlit způsob, jakým otec Pio postupoval, onu rozhodnost, kterou byla obklopena jeho zpovědnice, pak myslím, že je třeba uvést různé důvody, které mohou společně osvětlit onen zvláštní aspekt jeho služby zpovědníka.

V úvodu, než si tyto příčiny ukážeme, je nutno učinit několik postřehů. Navzdory známé rozhodnosti otce Pia a hrozby neudělení rozhřešení, byla jeho zpovědnice naplněna věřícími, kteří před ním chtěli otevřít své svědomí. Tento nepopiratelný fakt, podle mně, ukazuje na dvě věci. První, je velké uznání, jaké věřící měli pro zpověď u otce Pia: vyzpovídat se u něj, bylo pro ně velkou milostí! Druhá je tajemný aspekt způsobu, jakým postupoval, jenž akceptovali i tehdy, když mu nemohli porozumět.

Jsme i my schopni toto udělat? Jistě ne, ale jak jsem říkal, různé příčiny, které chceme ukázat, nám mohou pomoci poodhalit roušku tajemství obklopující onu zpověď.

Domnívám se, že na prvním místě mohu říci, že s postupem let se duše otce Pia stále více zdokonalovala, produchovňovala a občerstvovala. Z toho vyplývá rostoucí odvaha bojovat s hříchem a snad právě tato myšlenka je obsažena v odpovědi, kterou dal otec Pio jedné ze svých kajícnic. Polekaná krutým utrpením, které otce Pia mučilo ve dne i v noci, ale hlavně ve zpovědnici, se ho jedna z duchovních dcer zeptala: „Otče, bylo opravdu nutné, aby náš Pán pro vykoupení lidstva trpěl tak pokořující, bolestná a hořká muka?“ Otec Pio odpověděl: „Dcero moje, nikdy nebude pochopeno, co je hřích, co je vzpoura proti Bohu.“

Toto nepochybně není vyčerpávající vysvětlení faktu rozhodnosti. Jako druhou možnost můžeme vidět skutečnost, že k otci Piovi přicházeli věřící, kteří nesplňovali podmínky pro udělení svátostného rozhřešení. Z takového stavu věci byl otec Pio velmi zarmoucen. Již v roce 1915 mohl o. Agostinovi psát: „Má duše se vidí jako nesmírně rozervaná, když se setkává se skutečnými slepci, kteří necítí lítost sami se sebou a kterým vládne tolik oslabený rozum, že už dokonce netouží po tom přijít a pít tu skutečnou vodu z Ráje.“

Jaký je na to lék? Horlivost svatých, způsob jakým postupoval otec Pio. Popsal to již roku 1921 v dopise adresovaném o. Benedettovi: „Je pro mne velikým neštěstím neschopnost vyjádřit a vyjevit celý, stále tak rozpálený vulkán, který mne pálí, a který Ježíš vložil do mého tak malého srdce. Vše spočívá v tomto: jsem uchvácen Boží láskou a láskou k bližnímu... Věřte mi, otče, že mé výbuchy jsou způsobené právě oním tvrdým vězením, které nazvěme také šťastným.

Jak je možné vidět Boha, který je zarmoucen nad zlem a nezarmoutit se také? Vidět Boha, který chce právě seslat své hromy a nezadržet jednou pozvednutou rukou ruku Jeho, a druhou - ze dvou důvodů - natahnout ke vlastním bratřím: aby se zřekli zla a rychle se vzdálili z místa, kde se nalézají, neboť trestající ruka soudce je již blízko?

Uvěřte mi však, že v té chvíli není mé nitro ani pobouřené ani rozhněvané. Necítím nic jiného, než poznání a touhu po tom, co chce Bůh. A v Něm se vždy cítím odpočatý, alespoň vnitřně, zatímco navenek to bývá různé.

A pro bratry? Ach! Kolikrát - jestli ne vždy - chci jako Mojžíš Bohu říci: buď odpusť mému lidu, nebo mě vymaž z knihy života.“

Jaké jsou důsledky jednání otce Pia, které mnozí lehkomyšlně a povrchně označili jako hrubost? Předkládá nám je vatikánský deník: „Dokonce i ti, kteří byli propuštěni bez rozhřešení, se většinou toužili vrátit, aby našli pokoj a porozumění, a právě v tom již začínalo nové období jejich duchovního života.“

Ovšem i zde je třeba nepopíratelně přiznat, že ani tato příčina vyčerpávajícím způsobem nevysvětluje všechna fakta.

Dovolte mi tedy, abych přednesl třetí možnost, která nám postup otce Pia může vysvětlit a vyjasnit některé případy, které viděné zvenčí, se zdají opravdu nevysvětlitelné a tajemné.

Onen důvod nalézám ve skutečnosti, vyčtené z *Památíku* Cateriny Santovito, duchovní dcery otce Pia z dávných let. Říká v něm: „Tato skutečnost se přihodila kolem roku 1950. Měla jsem bratra, který nepřistupoval ke svátosti pokání asi do čtyřiceti let. Naléhala jsem na něj, aby šel k otci Piovi, ale on mi stále odpovídal, že nemá chuť být otcem Piem vyhnán, věděl totiž, jak nepřívětivou měl povahu. Skončila jsem tím, že jsem řekla: »Raději bych byla, aby vyhnal mně, jen aby jsi šel!«

Po krátké době se můj bratr společně s přáteli vydal do San Giovanni Rotondo. Všichni se vyzpovídali u otce Pia, i s mým bratrem, který byl přijat se srdečností a vlídností.

Uplynulo pár měsíců a já zapomněla, na učiněnou oběť. Jednoho rána, když jsem byla blízko otcovy zpovědnice, jsem mu chtěla políbit ruku, ale on mi ostře odpověděl: »Odejdi!« Cítila jsem se jak zasažená bleskem a myslela jsem, že umřu, neboť se mnou tak nikdy nejednal. Snažila jsem se přijít na důvod a vzpomněla jsem si na oběť předloženou za svého bratra.“

Kdo ví, kolik duší zaplatilo za jiné! Kdo může do hloubky pochopit způsob jednání otce Pia?

Zbývá nám prozkoumat ještě jeden fakt, v kterém je podle mne patrná rozhodnost. Během dlouhých let svého života otec Pio jako zpovědník nikdy nedovolil, aby byl tribunál smíření zneuctěn nevhodně oblečenou osobou.

Proti neslušné módě otec Pio vedl nepřetržitou a odvážnou křížovou výpravu. S celou svou silou kritizoval ty, kteří vystavovali své tělo, svatyni Ducha Svatého, pohoršení a hříchu. Mocně pozvedal hlas proti zkaženosti, která se dnes pokouší zaplavit i Dům Boží, jenž je domem modlitby a soustředění.

Jednou byl otec Pio tázán: „Otče, co je to zpovědnice?“ - otec Pio odpověděl: „Je to trůn, na který usedá Boží majestát.“ Jistému jemnému stvoření, které mu ve zpovědi svěřilo velký strach, jakým ho naplňovaly jeho slabosti, otec Pio odpověděl: „Naše ubohost je trůnem Božího milosrdenství: milosrdenství, které znamená lásku pro ubohé.“

A nakonec: „Otče, kým jste pro nás?“ Odpověď byla následující: „Mezi vámi jsem bratrem, u oltáře oběti, ve zpovědnici soudcem.“

Soudce otec Pio nikdy nedovolil, aby se k trůnu, na němž usedá Boží majestát nepřístupovalo nepatřičným způsobem, nikdy nedovolil, aby byl trůn Božího milosrdenství zneuctěn pohoršujícím oděvem; z vnější skromnosti učinil nutný prvek a podmínku *sine qua non*, přiblížení se trůnu Božího milosrdenství a přistoupení k trůnu Božího majestátu.

Nakonec bych chtěl říci, že výjimečná služba zpovědníka vykonávaná otcem Piem si mnohokrát získala uznání papeže Jana Pavla II. a byla navrhovaná jako cenné poselství k přijetí a praktikování.

23. května roku 1987 během své pastýřské návštěvy v San Giovanni Rotondo v promluvě v chrámu Panny Marie Laskavé papež řekl: „V něm [to znamená v otci Piovi] jsou rozvinuty dva prvky nebo mocnosti charakterizující katolické kněžství v jeho **osobitosti** a skutečné *podstatě*: moc **proměňovat Tělo a Krev Páně** a moc **odpouštět hříchy**. A nebyly snad oltář a zpovědnice dvěma póly jeho života? Toto kněžské svědectví obsahuje hodnotné poselství, které je stále aktuální.“

Na Velký pátek 24. března roku 1989 šel Jan Pavel II. jako každý rok něco po dvanácté hodině do vatikánské baziliky, aby zpovídal. Po zpovědi, když vyšel ze zpovědnice, několika slovy pozdravil více jak tisíc shromážděných lidí. Mezi jiným řekl: „Svatý Jan Vianney zůstával ve zpovědnici kolem šestnácti hodin denně, zrovna tak zůstával otec Pio ve zpovědnici během dne mnoho hodin.“

III . Duchovní vedení

Mezi mnoha úkoly, které II. vatikánský koncil určuje kněžím, je také duchovní vedení. Koncil říká: „Při zkoumání duchů, zda-li jsou z Boha, ať citem víry odkrývají [kněží] rozličné dary laiků, jak malé, tak i významnější, a s radostí ať je uznávají i pečlivě podporují. Mezi Božími dary, jež se čteně u věřících vyskytují, si zaslouží zvláštní péče ty, které přitahují mnohé k vyššímu duchovnímu životu.“

Ctihodný otec Pio z Pietrelciny se i tohoto úkolu zhostil výjimečným způsobem. Naplňoval ho formou korespondenční i ústní. První způsob, jak dosvědčuje jeho korespondence, byl časově omezen (1910-1923) rozhodnutím Svatého oficia, které 2.června roku 1922 nařídilo, „aby otec Pio ani jiní jeho jménem neodpovídali na dopisy, které jsou jemu adresovány.“

Druhý způsob potvrzený tisíci věřících trval více než půl století (1910-1968). Podívejme se na tyto dva způsoby, jakými otec Pio naplňoval úkol duchovního vedení, zblízka.

1. Korespondenční vedení

Z bohaté korespondence vyplývá, že v letech 1914 až 1923 duchovně vedl kolem padesáti žen (přinejmenším sto dopisů za rok).

Jedná se o adresátky náležející do různých společenských vrstev: mladé studentky kultivující se, aby byly později užitečné v rodině i společnosti, ženy v domácnosti, panny i provdané, zaměstnané ve veřejných i státních kancelářích nebo pracující v oblasti sociální, vychovatelky a učitelky, které své profesi dodávají požadovaný apoštolský rozměr, diplomované zdravotní sestry v milosrdné a pečovatelské službě trpícím lidem, matky rodin, které se zdokonalují v domácím chrámu, duše zasvěcené panenství a apoštolátu ve světě nebo farnosti, duše, které se provdaly a zasvětily nebeskému Snoubenci v samotě klauzury. Beatifikační procesy některých z těchto duší právě probíhají.

Pokud jde o muže, musíme na prvním místě zmínit jeho duchovní vůdce, otce Benedetta a Agostina, kteří se stali jeho žáky, patnáct spolubratří, kleriky z nižšího duchovního semináře, o které pečoval, několik diecézních kněží, několik přátel a duchovních synů, manžele Bavassano-Devoto, Alfonso Marcesani a Mario Leontina, Mario Melchioni a Antonio Lagorio.

2 . Vedení ústní

Početnější jsou duše, které otec Pio duchovně vedl ústně, neboť se během svého dlouhého kněžského života (58 let) setkal se stovkami a tisíci osob, jak ve zpovědnici tak mimo ni, a snad možná více mimo ni.

Pro ctihodného otce nebyla zpověď pouze odpuštěním hříchů, ale také skutečným a opravdovým duchovním vedením, zvláště duší, které se u něho zpovídaly často.

Již dříve jsme zmínili, že za rok vyzpovídal průměrně 15 000 žen a 10 000 mužů. Tato čísla však vzhledem k duchovnímu vedení musí být násobena třikrát, protože muži se s otcem Piem mohli setkávat také v klauzure (sakristie, řádový chór, chodba, cela, zahrada atd.). Dostáváme se tak k průměrnému ročnímu počtu 45 000 mužů a 30 000 žen, což za dobu padesáti dvou let představuje 2 340 000 mužů a 1 560 000 žen! Neuvěřitelný počet!

Samozřejmě že ne všechny tyto osoby byly otcem Piem duchovně vedeny v pravém slova smyslu, ale mnoho z nich, téměř všechny, se na něj mohly obrátit s otázkou, dostat požehnání, být nasměrovány k Bohu nějakým jeho slovem nebo příkladem.

Duchovní vedení otce Pia, jak skrze dopisy, tak ústní, bylo mimořádně účinné. Díky němu se mnoho osob vrátilo k víře, mnoho duší se zasvětilo řádovému životu, mnoho jiných složilo slib čistoty a dále vedly život ve světě. Všechny duše se od něho naučily modlit, vážit si mše svaté, směřovat vlastní život k Bohu. Modlitební skupiny které založil, dále uskutečňují své poslání ve světě.

Je třeba podotknout, že věřící za otcem Piem nepřicházeli pouze s duchovními problémy, ale také s problémy každodenního praktického života. Ti, kteří ho poslouchali, vždy dobře dopadli. Jedno svědectví. Jeho excelence Andrea Cesaro, který byl od roku 1932 do roku 1969 arcibiskupem Manfredonie, jednou přiznal: „Obracel jsem na otce Pia se všemi problémy svého ducha, duší i arcidiecéze. Když jsem poslouchal jeho rady, nikdy jsem se nezmylil.“

3 . Prvky určující účinnost duchovního vedení

Připadá mi vhodné v krátkosti představit nejdůležitější prvky, které - podle mého názoru - určují úspěšnost duchovního vedení otce Pia, a to jak ústního, ta korespondenčního. Jsou to: nadpřirozené citové spojení, účast na životních událostech duší jež vedl, psychologický instinkt, konkrétnost, směřování k vrcholům, nadpřirozené vyzařování svatosti, působení Ducha svatého.

A . Nadpřirozené citové spojení

Otec Pio obvykle říkával: „Jsem celý každého z vás. Každý může říci: otec Pio je můj.“ Tato slova ukazují, že mezi otcem Piem a každou z vedených duší bylo navázáno citové spojení nejen přirozené, ale především ono nadpřirozené.

Správně řečeno, člověk se jen obtížně otevírá svému zpovědníkovi nebo duchovnímu vůdci, který si nezíská jeho uznání, důvěru i city.

Otec Pio má dar získat si uznání, důvěru i city duše, která je jím vedena. Je nutné poznamenat, že citové pouto, které dokázal vytvořit, vůbec nebylo přirozené, ale nadpřirozené; otec Pio to dával duším jasně najevo. A tak 4. listopadu roku 1915 poté, co poprosil o modlitbu svou duchovní dceru Raffaelinu Cerase, napsal: „To je vše, o co prosím výměnou za otcovský cit, kterým vás před Bohem obdařuji, za to všechno, co ve své nehodnosti činím pro vaši dokonalost.“

B. Účast na pozemských událostech vedené duše

Nelze však věřit, že nadpřirozený charakter citové vazby mezi vůdcem a duší zbavuje vedení otce Pia vyzařování srdečnosti, které duchovnímu vůdci v lidské rovině dodává větší věrohodnost.

Ne, otec Pio se upřímně účastní duchovních i pozemských událostí svých žáků. Rachelina Russo ve svém Duchovním deníku napsala: „Otec Pio byl velmi spokojený, když s námi mohl hovořit o věcech duše, o duchovním vedení a kromě toho i o našich příbuzných, o malém občůdku, který jsme vedli, prostě o průběhu celého našeho vnitřního i vnějšího života, přesně tak, jako otec rodiny, který se stará, aby vše šlo k lepšímu.“

Další duchovní dcera, Nina Campanile, dokládá: „Otec Pio se v duchovním vedení neomezoval pouze na vyslechnutí zpráv, jež se týkaly zbožných praktik, ale zajímal se rovněž o podrobnosti dne, celý život naší rodiny, aby ji mohl směřovat podle křesťanských i civilních morálních zákonů. Každá z nás měla být majákem rodiny, jež se celá tímto způsobem obracela na otce Pia a dostávala od něj pokyny. Jednou jsem otcovi řekla: »Můj otec chce, abych večer byla s ním, blízko krbu, já bych však místo toho chtěla jít nahoru, kde bych se mohla v klidu modlit a věnovat se duchovní četbě«, která mne velmi přitahovala. A otec: »Ne, ne, máš být blízko otce a zůstat s ním, jak dlouho bude chtít«.“

C. Psychologický instinkt

Psychologická charakteristika duchovního vedení otce Pia spočívá především v mimořádném instinktu, díky němuž se dokáže přizpůsobit osobním podmínkám vedené duše. Jeho vedení je diferencované, což je nutné nejen tehdy, vede-li se jedna duše, ale také musí-li duchovní vůdce vést větší počet osob, které se věnují různým pracem a žijí v různých rodinných, společenských i kulturních prostředích, která se od sebe liší přirozenými i nadpřirozenými vlastnostmi.

Stačí jen zběžně přelést stránky obsáhlé korespondence otce Pia, abychom si udělali představu o různorodosti jejich adresátů a o množství a složitosti problémů, které bylo třeba rozebrat a vyřešit ne teoreticky, nýbrž v konkrétní skutečnosti a jasně popsanych situacích. Vezmou-li se v úvahu osoby, které byly vedeny ústně, a těch bylo více, snadno se zjišťuje, jak problémů přibývá a jak jsou stále obtížněji řešitelné.

Otec Pio nebral na lehkou váhu obtíže, které se pojily s jeho, rozmanitou a jedinou svého druhu, službou duchovního vedení. Zkušenost mu je každého dne připomínala. A tatáž každodenní zkušenost způsobovala, že byl stále horlivější v hledání vhodného přístupu k jednotlivým případům, aby zvolil nejlepší řešení a nejúčinnější prostředky, jež by se vyhýbaly překážkám a urychlily postup na cestě k osobnímu posvěcení. Tento úkol si nevyžadoval pouze jasnou vizi skutečných a objektivních problémů na úrovni teoretické, ale rovněž praktické uplatnění oněch prostředků v rozvoji duchovního života těch, kteří v danou chvíli potřebovali světlo a pomoc.

Ve světle víry, rozumu a zkušenosti hledal pro každou osobu nejlepší možné řešení problémů, a to různými přístupy, podle požadavků každého případu.

D. Konkrétnost

Duchovní vedení Otce Pia se nepohybuje pouze v oblasti abstrakce a zásad, ale v oblasti konkrétního a praktického uplatnění oněch zásad.

Tato konkrétnost vede otce Pia na jedné straně k tomu, aby duším jež vede, vytyčil progresivní nebo postupnou cestu k dokonalosti, a na straně druhé k probuzení intenzivního duchovního života v nich samých, přičemž jim doporučuje přirozené i nadpřirozené, všeobecně používané prostředky, to znamená: modlitbu, meditaci, četbu duchovních knih (především Bible), soustředění během dne, setrávání v neustálé Boží přítomnosti, duchovní i svátostné přijímání, zpytování svědomí, modlitba k nejsvětější Marii a andělu strážnému.

Každý z těchto bodů je třeba probrat a doložit. Odkazuji na četbu korespondence a zde se spokojím s citací jednoho dopisu, který je nádherným příkladem konkrétnosti. 17. prosince roku 1914 psal otec Pio Raffaelině Cerase: „Těší mne úroveň života jakou udržujete a chci vám proto vyjádřit své uznání, a Ježíšovi skládám nekončící díkůvzdání. Neříkáte mi nic o tom, jak prožíváte noční hodiny, věc ostatně neméně důležitou. Také mi nic neříkáte, zda a kolikrát během dne provádíte zpytování svědomí. Proč mi o těchto bodech nechcete nic povědět? Mám s vámi soucit, protože jste o tom vůbec nepřemýšlela.

Nyní před vámi stojím a prosím, abyste chtěla upravit některé body svého života. Prosím vás, a beru v úvahu váš nynější zdravotní stav, abyste si určila jiné dvě chvíle, podle možností vyhrazené na svatou meditaci, ráno, před tím, než se jde do kostela a večer po modlitbě svatého růžence. Ranní meditaci můžete v nepříznivou roční dobu provést i na lůžku, dříve než vstanete, Pána potěší i to. Vyhovíte mi také v tomto? Maje na zřeteli vaši poslušnost, jsem přesvědčen, že tak učiníte. V každém případě mne o tom ujistěte.

Dále chci z vašich úst slyšet o tom, jak jste se naučila meditoval a jak to praktikujete. Vše s důkladností a precizně. Dbejte rovněž, abyste neztratila z očí Boží přítomnost kvůli jakékoliv činnosti, jež vykonáváte. Nezačínejte nikdy žádnou práci a jakoukoliv činnost, aniž byste nepovznesla mysl k Bohu, Jemu nabídněte, skrze svatý úmysl, činnosti, které budete vykonávat. Taktéž na konci veškeré své práce učiňte díkůvzdání a zhodnoťte, zda vše bylo vykonáno s dobrým úmyslem, na počátku vytyčeným. A pokud zjistíte, že jste vinna, pokorně proste Pána o odpuštění, s pevným rozhodnutím napravit nedokonalosti.

Ať vás neleká a netrápí, že vaše činy nejsou tak dokonalé, jak po tom toužil váš úmysl; co chcete! Jsme slabí, jsme zemí a ne každá půda dává tytéž plody, takové, jaké by rolník chtěl. Vždy se pokořme před našimi slabostmi s uznáním své nicotnosti, chybí-li Boží pomoc.

Zneklidňovat se po vykonání nějaké činnosti proto, že se neshoduje s původním čistým úmyslem, není pokora; je to jasné znamení, že duše dokonalost svého díla nečinila odvislou od Boží pomoci, nýbrž že příliš důvěřovala svým silám.

Kéž se má Raffaelina střeží tajemné filosofie satanovy, odmítajíc jeho návrhy, jen co si jich povšíme. Bdělá milost Pána nechť vás vždy chrání, abyste se ani v nejmenším nestala obětí zlého ducha. Pro duši, která je zaslíbena Božímu Synu, není zanedbatelné, podlehne-li, byť jen v malých věcech, lichocením té hroznivé nestvůry.

Neangažujte se nikdy příliš svým duchem v práci nebo jiné činnosti tak, abyste ztratila povědomí o Boží přítomnosti. Za tímto účelem vás prosím, abyste často obnovovala čistý úmysl vzbuzený na počátku; po určitých chvílích vznášejte střelné modlitby, které jako šípy zasahují Boží srdce a nutí Ho (dovolte mi použít tento výraz, který v našem případě není vůbec přehnaný), říkám, nutí Ho, aby nám udělil ve všem svou milost a pomoc.

Neusedejte ke stolu bez předchozí modlitby a prosby o Boží pomoc, aby pokrm, který nehodně přijímáme pro posilu svého těla, neškodil našemu duchu.

Potom usednete ke stolu s nějakou zbožnou myšlenkou, rozjímajíc mezi vámi přítomného Božského Mistra a jeho učedníky, s nimiž stoloval u poslední večeře, zatímco ustanovil svátost oltáře. Ve zkratce: pečlivě se snažme, aby tělesná večeře byla přípravou k oné skutečně božské, večeři Nejsvětější Eucharistie. Vše ať je učiněno bez nadměrného duchovního úsilí. Je jasné co chci říci? Neodcházejme pak od stolu bez náležitého díkuvzdání Pánu. Učiníme-li tak, není třeba se bát prokletí hrdla. V jídle se varujte přílišné vybranosti pokrmu a pamatujíc, že stačí málo nebo nic, aby se hrdlo uspokojilo. Nepřijímejte více jídla než to, co potřebujete a snažte se být ve všem umírněná a v hloubi srdce toužit spíše po nedostatku než přehnanosti. Nechci však říci, že máte od stolu vstávat s prázdným žaludkem, ne, takové mé úmysly nejsou. Vše ať se opírá o moudrost, stejně jako veškeré lidské působení.

Nikdy se neukládejte na lůžko bez předchozího zpytování svědomí, rozjímajíc o tom, jak jste prožila den, a bez odevzdání všech svých myšlenek Bohu, pak následuje obětování a zasvěcení vaší osoby i všech křesťanů, zvláště mé osoby, která totéž činí pro vás. Kromě toho obětujte ke slávě Božského Majestátu odpočinek, který máte před sebou a nikdy nezapomeňte na anděla strážného, který je vždy s vámi a nikdy vás neopustí, i kdyby jste mu nevíte jak ublížila. O nevýslovná dobrota našeho laskavého anděla! Kolikrát jsem byl příčinou jeho slz, nenaslouchaje jeho vůli, která byla zároveň vůlí Boží! Kéž nás náš nejmilnější přítel chrání od dalších nevěr.

Pak se snažte usnout s myšlenkou upřenou na nějaký bod Ježíšova bolestného utrpení. Osobně Vám radím, abyste usínala a před očima mysli měla Ježíše modlícího se v zahradě. Ještě jednou opakuji, že vše musí být činěno bez nadměrné námahy ducha.“

To jsou rady a doporučení, které otec Pio dával nejen Raffaelině Cerase, ale také jiným duším, které vedl.

D. Směřování k vrcholům

Když se otec Pio ujímal vedení duší, vytkl si jako cíl jejich osobní posvěcení. To byla hlavní meta jeho kněžské angažovanosti, neustálá touha přítomná v jeho starostech a obětech, nejvyšší ideál jeho služby duchovního vůdce. Pociťoval to do hloubky a prožíval intenzivně den za dnem, hodinu za hodinou, okamžik za okamžikem, a chtěl, aby onen ideál byl prožíván s toutéž intenzitou a hloubkou všemi dušemi, svěřenými do jeho vedení, jak to vyplývá z jeho psaných svědectví.

12.ledna roku 1917 píše Erminii Gargani: „To je neustálé přání, které ti přeje ten, kdo tě vřele touží vidět, jak vystupuješ na všechny stupně křesťanské dokonalosti.“

Téže Erminii Gargani, 27.ledna 1918: „Nejlepší věcí je vřele toužit po nejvyšší dokonalosti v křesťanském životě.“

Otec Pio v tomto směrování k vrcholům často vyžadoval od vedených duší statečnost. Toto jsou pouze dva příklady vybrané z duchovního vedení Raffaeliny Cerase.

Sestra Giovina, s níž Raffaelina bydlela v jednom domě, byla s trochou nadvlády zčásti matkou, zčásti hlavou rodiny. Raffaelina se s ní chtěla podělit o vedení domu a chtěla mít účast na některých výhodách, také duchovních, ale sestra jí nedávala příležitost, aby tuto touhu, jinak velmi správnou a přirozenou, uspokojila. Takto si stěžovala Otcí Piovi: „Vzhledem k mému celkovému poddání sestře, o kterém jste se zmiňoval v předchozím dopise, přiznávám, že ne vždy je praktikuji, zvláště při některých příležitostech. To, co mně tluče a pokořuje a ... velmi irituje, je finanční ... nesvoboda. Giovina činí tak, že mi nic nechybí - ba co víc, mám až příliš mnoho. Rozebírá dokonce mé nejmenší potřeby, ale chybí mi svoboda dávat. Ona mi vždy říká, že dobro které činí (a činí ho velice svatá sestra), je také mým, neboť mezi námi je vše nerozdělitelné, vše je společné. Považuj i to za prázdnou řeč, která mne vůbec neuspokojuje. Kolikrát se bouřím proti jármu a třesu se (ve svém nitru) a ...hřeším“ (31. říjen roku 1914).

Otec Pio rychle pochopil, že šlo o věc velké důležitosti pro křesťanskou dokonalost jeho žačky a ani chvíli neváhal prosit ji o statečnost. Ne! Ona měla být poddána sestře dokonce i v tom, co nazývala „finanční nesvobodou“.

V pěkném dopise, kde je zdůrazňován postoj a styl sv. Pavla, a v němž psychologicky připravuje Raffaelinu k přijetí své rady, otec Pio jasně říká: „Je třeba se mít na pozoru, abychom nikdy nekladli vlastní užitek nad užitek jiných, neboť nadřazování vlastního užitku nad užitek jiných vždy a nevyhnutelně směřuje ke zničení oněch krásných pout, pout lásky... nestranným okem sleduji vaši tvrdohlavost v podřízení se názorům vaší tolik dobré sestry. Toužím, aby vaše oddanost jí byla celková... Buďte jí oddána, snažte se, aby při pomoci potřebným vše procházelo skrze její ruce“ (4. listopadu roku 1914).

Později v otázce rodinných zájmů, v otázce v níž z hlediska spravedlnosti měla Raffaelina pravdu, se Otec Pio odvolal k téže zásadě. Toto napsal své žačce: „Chtěl bych vám doporučit jednu věc: buďte v otázce, která nás zajímá, nakolik to jen bude možné, velmi smířlivá a tak bude odstraněno mnoho smutků, které vždy bolí a vždy jsou poznamenány cejchem morální oškřivosti, zvláště děje-li se to mezi příbuznými. Radím vám, abyste to všechno činila ne pro spravedlnost, ale spíše z lásky. Může-li být nějaký problém vyřešen dobrosrdečným porozuměním, dokonce s trochou finanční újmy, je třeba se tomu nevyhýbat, naopak je třeba se vyvarovat útěku k přísnosti, spravedlnosti, majíc na paměti, že jsme syny Otce, který je nekonečně milosrdný a shovívavý... Učiňme, aby se spravedlnost a pokoj políbily; dosáhneme toho, pokud se po vzoru našeho nebeského Otce snažíme uplatňovat více milosrdenství než spravedlnost.“ (20. dubna 1915).

Jako bychom slyšeli Ježíše: láska, pokoj, milosrdenství nad spravedlnost. To je podstata Kázání na hoře!

E. Nadpřirozené vyzařování svatosti

Osoba i dopisy otce Pia vyzařovaly nadpřirozenou svatost, která přitahovala duše a přiváděla je ke křesťanské dokonalosti.

Doktor Romanelli, který byl prvním lékařem zkoumajícím stigmata otce Pia (15.-16. května 1919), takto na své setkání vzpomíná: „Přijel jsem ve středu večer se strachem v srdci, když jsem otce Pia uviděl, ucítil jsem vůni fialek, která opájí a přenáší na onen svět... Ve čtvrtek jsem s ním během celého dne i večera často hovořil a konverzoval, a mimo to jsem měl v pátek ráno - jak to říci - čest, štěstí, milost vidět a dotýkat se znamení Boží velikosti na jeho těle. Co o tom říci? Mohu se nazývat šťastlivcem?“

Advokát Cesare Festa, kterého otec Pio odvrátil od svobodného zednářství k intenzivnímu a horlivému křesťanskému životu, 19. března roku 1921 při vzpomínce na setkání s ctihodným otcem napsal svému příbuznému Giorgio Festovi: „Navracím se s velkou rozkoší v duši - hluboce dojat - s touhou po tichu, po tichu, aby nic nekalilo klid mého ducha. Pocítil jsem a téměř uviděl to, co je s jistotou nadpřirozené.“

Maria Massa, jedna z prvních duchovních dcer otce Pia ve *Zprávě* popisuje své první setkání s ním: „Bylo to mé první setkání se ctihodným otcem, které mne později stále více přitahovalo svou spirituální aureolou, která z něho vyzařovala a tou krásou svatosti, tryskající z jeho osoby: spiritualita a svatost, které okouzlovaly a získávaly si duši.“

Antonietta Serritelli řekla: „Když na mne přišla řada, ztratila jsem slova a byla před ním jako oněmělá. Dobrý otec mi s velkou trpělivostí kladl různé otázky, všechny týkající se mé duše, ale já neodpovídala. Velká úcta, jakou jsem k němu měla a dojem, že se nalézám v přítomnosti druhého Ježíše, druhého svatého Františka, vůči andělovi čistoty zablokovala má slova a učinila mně němou.“

Jeho dopisy působí nemenším dojmem. Není možné předložit všechna svědectví a podat zprávy ze všech stran, z nichž je patrné nadpřirozené vyzařování jeho svatosti. Omezím se na ukázkou některých témat, jichž se ve svých dopisech dotýká a která zvláštním způsobem zasáhla adresáty, jdoucí po cestě křesťanské dokonalosti: touha po smrti, aby mohl přebývat s Ježíšem, skutečný pokoj, jeho čistě duchovní nemoc, Eucharistie, Nejsvětější Panna, anděl strážný, jeho ukřižování z lásky, tajemství kříže, polibek Ježíše.

20. listopadu roku 1921 otec Pio napsal otci Benedettovi: „Přiznávám především, že je pro mne velkým neštěstím neschopnost vyjádřit a vyjevit celý ten stále rozpálený vulkán, který mne pálí, a který Ježíš vložil do tak malého srdce.“

Při kontaktu s tímto vulkánem cítily duše oheň Boží lásky a vroucně toužily po duchovní dokonalosti.

F. Působení Ducha Svatého

Jediným opravdovým mistrem a jedním opravdovým duchovním vůdcem je Duch Svatý. Avšak z moci daru rozeznání duchů je úkolem vůdce ukázat jeho působení a odlišit ho od působení zlého ducha (d'ábla).

Pro duchovní vedení je to problém nesmírně závažný, tím důležitější a obtížnější, čím složitější a problematičtější jsou jevy podléhající rozeznání, a to jak ve znameních pozitivních, tak negativních. Pro patřičné řešení je nutný především dar rady, který je ovocem milosti získaným v modlitbě, dále hluboké studium Zjevení ve světle Magisteria církve a pod duchovním vedením mistrů, na třetím místě osobní zkušenost, která rozhodnutím dodává větší důvěryhodnost a garanci, a nakonec se nesmí zapomenout na zkoumání samotné osoby ve všech jejích rozměrech: věk, kultura, povaha, sklony, pudy atd.

Otec Pio si hluboce uvědomoval důležitost těchto i jiných prvků pro neomylné a morálně jisté řešení obtížných problémů, jež byly předkládány k posouzení vůdci, který bude muset mít na zřeteli dvojí rozměr, v němž se duše pohybují; a bude je muset umět harmonicky sloučit: přirozený a nadpřirozený, milost a příroda. Je třeba s velkou vyvážeností a duchem pozornosti přehodnotit působení milosti a přirozenosti, neustále se odvolávat na povzbuzující působení milosti a nezapomínat přitom na působení přírody. Kromě veškerého úsilí a dobré vůle počítal otec Pio především s působením Ducha Svatého a s pokorou naříkal nad tím, že není na výši jemu svěřeného mysteriálního úkolu: „Nevím, jak mám zpracovávat duše, které mi Ježíš posílá. Některým by bylo opravdu potřeba nadpřirozeného světla a já nevím, zda mi nebylo odebráno, zda se také nepohybují téměř po hmatu, podle trochu bledé a studené vědy nabyté z knih, někdy obtížnou zkušeností a někdy shůry přicházejícími záblesky světla. Kdo ví, zda ty ubohé duše netrpí kvůli mně! Podpírá mě jedině myšlenka, že ve vztahu k některým neobyčejným duším mám čistý úmysl, a že se utíkám k Božímu světlu. Moji duši trápí ještě myšlenka, zda se plně starám o přípravu celé pastviny pro duše, jež mi byly Prozřetelností svěřeny, a která je vyžadována jejich svatostí a potřebami. Prosím, abys také o toto Pána prosil“ (28. března roku 1918).

V krátkosti jsem popsal některé prvky, které se mi jeví v duchovním vedení otce Pia jako mimořádně důležité. Jsou i další, ale jejich pojednání by nás zavedlo příliš daleko.

Závěr

Celá plodná služba otce Pia, trvající více než půl století (58 let), se rozvíjela ve třech směrech: celebrace mše svaté, vykonávání svátosti smíření, duchovní vedení.

Tyto tři prvky nebo schopnosti jsou vlastní každému knězi, leč podle slov Jana Pavla II. jsou u otce Pia rozvinuty na maximum.

Info o autorovi